

TEHETSÉGGONDOZÁS KODÁLY SZELLEMÉBEN

A PSALMUS HUMANUS MŰVÉSZETPEDAGÓGIAI EGYESÜLET 2018. FEBRUÁRI TANÁR-TOVÁBBKÉPZÉSÉNEK BESZÁMOLÓIBÓL

Balázs Márta (1973) ének-zenetanár, karnagy
(Dombóvári Belvárosi Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, amelyben ének-zene emelt szintű képzés is folyik évfolyamonként 1-1 osztályban)

„Nem lehet egészen boldog ember az, akinek nem öröm a zene, erre azonban tanítani kell az emberiséget, mert magától nem jut el odáig” - vallotta Kodály Zoltán.

Örömmel vártam már a Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület szervezésében meghirdetett képzést: „Tehetséggondozás Kodály szellemében” címmel, melyre végre most jutottam el. Kíváncsian, várakozással teli érkeztem Budapestre, az ELTE-re.

K. Udvari Katalin zenetanár, a Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület elnöke

A képzés vezetője *K. Udvari Katalin* tanárnő olyan kedvesen fogadott, hogy már az elején éreztem, jó helyre jöttem. A bevezető előadáson a tanárnő bemutatta az egyesületet és annak tevékenységét, majd röviden ismertette a képzés programját. Megtudhattuk, hogy alakult az ének-zene oktatása hazánkban a XX. század második felétől, a Békés-Tarhosi iskolától egészen napjainkig; s melyek a Kodály-módszer alkalmazásának legfontosabb lehetőségei. Vekerdy Tamás pszichológus, író rövid videója arról szólt, hogyan neveljük az egész személyiséget, s ehhez mennyire fontos a zene, s azon keresztül, azáltal az érzelmi intelligencia ápolása. Szinte a szívemből szóltak a szavai neves gondolkodónknak.

Dr. Mindszenty Zsuzsanna karnagy, zenetanár, az ELTE Zenei Tanszék docense, a Musica Nostra Kórusalapító karnagya, a KÓTA elnöke

Dr. Mindszenty Zsuzsanna előadása az énektanításról és a kórusvezetésről szólt, melyből kiderült, mennyire fontos az énekórákon és a kórusban is a motiváció és az élményadás. Ezeken keresztül vezet az út a zenei igénytelenség felszámolására és a közös éneklés személyiségfejlesztő hatása felé. Az ott kapott, megemlített és elénekelt kórusművek nekem is ötletet adtak, milyen egyéb műveket lehet még megtanítani a kórusaimnak, és azt hogyan, milyen módszerekkel tegyem.

Tóth Zsuzsanna színházpedagógus

Tóth Zsuzsanna előadása sok új és érdekes dolgot tartogatott számomra. Rögtön az első perctől kezdve kizökkentett a komfortzónámból s máris játékos feladatokkal ismerkedtünk. Eddig nem nagyon tudtam, mit is takar a drámapedagógia a gyakorlatban, de ezekkel a szuper kis feladatokkal nagyon érdekessé és színessé tette az előadást. Mivel az ének-zene tanítása mellett fejlesztő foglalkozásokat is tartok 6-11 éveseknek, ezért ezekből a gyakorlatokból már számosat bevitettem magammal az órákra, s azokat a gyermekek izgalommal telve ügyesen próbálkozva csinálták. Persze volt közben sok elhibázott szó és mozdulat is, melyen együtt derülve még jobb kedvvel folytattuk a foglalkozásokat. Már most azt tapasztaltam, hogy az egész délelőtti tanulás után jól esik nekik játszani, kikapcsolódni, s közben így észrevétlenül ügyesedni, fejlődni, tanulni. A drámapedagógiába szeretném még jobban beleásni magam, hogy még több gyakorlatot tudjak bevinni az óráimra s azokat a gyermekek javára használni.

Kaibinger Pál gyógypedagógus, ének-zenetanár

Kaibinger Pál előadását hallgatva rögtön eszembe jutott, amikor a gyógypedagógusi gyakorlatomat végeztem egy speciális iskolában azzal a mozgásában akadályozott és értelmileg is sérült kisfiúval. Vele voltam több héten keresztül, és számos olyan dolgot újra éltem, melyet tanár úr is említett. Jelenleg egyik diákom sem szorul gyógypedagógusi ellátásra, csak úgymond fejlesztésre, mert tanulási nehézséggel diagnosztizálták őket – mégis tudom, hogy feléjük is hasonlóan kell fordulnom. Egyéni bánásmódot igényelnek, fontos számukra a nyugodt körülmény biztosítása, a sok biztatás, bátorítás. Minden órán nem csak fejleszteni, hanem nevelni is kell őket, s erre a zene nagyon hatásos eszköz. A ritmus – éneklés - mozgás kombinációja sokat segíthet számukra. Ezzel újra megerősítést kaptam abban, hogy a fejlesztő munkámba is érdemes bevinnem a zenei tudásomat, a zenész mivoltomat. A zeneterápia említése megint felcsillantotta bennem azt a gondolatot, hogy errefelé is kell nyitnom, és abban jobban elmélyedve – azt tanulva- sikeresebben tudok segíteni a gyermekeken.

Reikort Ildikó zenepedagógus, képzésfejlesztő mesterpedagógus

Reikort Ildikó által a Kokas-módszerbe és az azon alapuló komplex művészeti nevelésbe kaptunk bepillantást. Nagyon tetszett, hogy a gyakorlatban próbáltuk ki saját magunkon a feladatokat, melyek egyáltalán nem is tűntek feladatoknak, olyan izgalmasak voltak. Furcsa, mégis érdekes volt, amikor az egyik barokk zeneszerző zenéjére először csak az ujjaink mozdultak, majd már a könyökünkig mozogtunk és észrevétlenül – persze az előadó kérésére – már mindenünk mozgott és erre a klasszikus zenére szép lassan s egyre bátrabban mozogtunk, táncoltunk egészen a teljes örületig. Ezután ugyanerre a zenére festettünk. Festettem én is; azt, amit a zene keltett bennem. Hol lassabban, hol tempósabban járt az ecset a kezemben, szinte már kisgyermeknek éreztem magam, aki belefeledkezik az ábrázolás örömeibe.

Baráth Zoltán zenetanár, számítógépes zene tantervírója, közoktatási szakértő

Baráth Zoltán által a számítógép alkalmazhatóságába a zenei nevelés témában is elmélyedhettünk egy kicsit. Rávilágított arra, hogy mekkora digitális szakadék van a

tanárok és diákok között, s bármennyire nem tetszik, a jövőt nem lehet visszafordítani! Ha hiteles és naprakész pedagógus akarok lenni, akkor haladnom kell a kor új technikai vívmányaival és azok alkalmazásával. Tudjuk, hogy ezek az informatikai eszközök már szinte mindenki számára könnyen elérhetőek. Most már nekünk kell irányítani a gyermekeket, mire is használják azokat. Óriási a felelősségünk!

Vass Veronika pedagógia- és ének-zenetanár

Vass Veronika óráit általános iskolai ének-zenetanárként már nagyon vártam, melyeken számos hasznos és a gyakorlatban számomra is megvalósítható módszert kaptam. Mivel első osztályosokat is tanítok, ezért „Géza, a légy” nagyon jó motiváció lehet a kicsiknek. Így lehet játszani a hangerővel, visszhangot adni, a figyelmet ébren tartani, játékosan tanítani. Fontos, hogy vegyük figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait és annak megfelelő tevékenységgel tanítsunk, sok-sok mozgásos játékkal, körjátékkal, a későbbiekben megtartva a párosítókkal; természetesen csakis a tiszta forrásból merítve. A furulyázás témája nagyon kíváncsivá tett, s az idő már hozta is a feladatot: a második osztályban február elején megkértek, hogy a gyermekeket – akik elsős koruk óta nem vettek hangszert a kezükbe – vezessem be a furulyázás rejtelseibe. Így frissen élt bennem mindaz, melyet láttam, hallottam: hogy fogom, hogy emelem, szépen végigtapogatom a lyukakat a furulyán, majd ráteszem puhán az alsó ajkamra, és hogy fújok bele... Nem is telt bele sok idő, a következő órán már ki is próbáltam a 7-8 évesekkel : a siker nem maradt el. Azóta is minden órán így kezdjük és fokozatosan haladunk előre, hangról hangra, egyszerű kis dalocskáról dalocskára. Nem könnyű a munka, de a sok csillogó szempár már jutalma munkámnak. Ahogy Kodály is mondta: „Csak boldog gyermekből lehet boldog felnőtt.....”

Dr. Pásztor Zsuzsa zene- és Kovács-módszer tanár

S végre elérkezett, melyet talán a legjobban vártam: Zsuzsa néni előadásai. *Dr. Pásztor Zsuzsa* zenetanár, Kovács-módszer tanár – nem is előadásokat tartott nekünk, hanem élményszerző útra hívott bennünket. Alighogy beértünk a terembe máris lufit fújtunk és a sok színes gömbbel az ő utasításai alapján játszani kezdtünk; hol a csuklónkat tartva lazán pattogtattuk a lufit, hol éppen „palacsintát sütöttünk”. Ezekkel a feladatokkal máris rávilágított arra, hogy a tehetségek fejlesztése tőlünk, tanároktól is mennyi munkát kíván, s ehhez bizony mennyire nincs meg a munkabírásunk. Ahhoz, hogy ez meglegyen, először is el kell látnunk a szervezetünket a szükséges tápanyagokkal, élelmiszerekkel. Nem is gondoltam volna, hogy erre már maga Kodály Zoltán is adott egy programot. Saját magán tapasztalta, mennyire fontos a zenével foglalkozó embereknek, hogy a pálya egészségromboló hatásait ellensúlyozzák: ellensúlyozzák a tiszta levegővel, a testmozgással és a jó táplálkozással.

Erre adott nekünk Zsuzsa néni is hasznos tanácsokat, melyeket a saját életem során én is elkezdtem követni, s így megerősítést is kaptam, hogy jó úton járok, csak folytatnom kell, sok-sok kitartással, igaz, néha elkényelmesedek és megbotlok az úton, de nem adom fel. S ami még nagyon fontos lenne minden zenével foglalkozó gyermeknek, felnőtteknek egyaránt: a sok mozgás, mely az agyi teljesítményt is növeli bennünk.

A helyes életmód és táplálkozás mellett külön téma keretében foglalkozott a nagyszerű előadó a munkaképesség-gondozással, melyre szintén Kodály tanár úr hívta fel az emberek figyelmét, s indította el dr. Kovács Gézát ezen az úton, aki megalkotta a Kovács-módszert. Ennek a folytatója mai előadónk, kinek minden egyes gondolatát ittam magamba. Furcsa, hogy erről eddig még nem hallottam, pedig milyen egyértelmű és természetes dolog: a terheléshez teherbírás is kell. Tehát fejleszteni kell a teherbírásunkat. De nemcsak a sajátunkat, hanem a gyermekekét is. Saját munkám során is nap, mint nap látom, hogy a délutáni órákon, foglalkozásokon a gyerekek már fáradtak, nem lehet velük hatékonyan dolgozni, használhatatlanokká válnak. Sokszor megesik rajtuk a szívem, és a teremben való kényelmetlen padban ülős munka helyett játszunk, szabad levegőn vagyunk. Ehhez

kaptam nagyon sok jó ötletet: a mozgáspihenőket mind az ének-zene óráimra, mind a fejlesztő foglalkozásaimra bevitettem és hatékonyan alkalmazom. De fontos lenne ez minden pedagógus számára is, hogy ezeket használják! A jó benne, hogy bárhol, bármikor lehet csinálni, csináltatni! Hisz nem csak a gyerekek, hanem mi is sokszor elfáradunk, s ezért kellene a saját munkaképességünket is ápolni. Mert ha mi tanárok elfáradunk, stresszesek majd betegek leszünk, ki fogja a kicsiket oktatni, nevelni, tanítani? A fontos, hogy először én legyek rendben, és akkor tudok majd a gyermekeknek és az iskolának is szolgálni. Ebben is élen járt és példát mutatott nekünk nagy zeneszerzőnk. Ha ő a példakép, miért is csinálnánk másképp? Köszönöm, Zsuzsa néni.

Most, hogy ezt az adaptációs tervet megírtam, szinte minden egyes pillanatát újra éltem annak a csodálatos három napnak. Mit is mondhatnék így a végén? Köszönöm K. Udvari Katalinnak és a Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesületnek, hogy ilyen tartalmas és hasznos információkkal, feladatokkal, énekekkel gazdagodhattam. Most már rajtam áll, hogy ezeket legjobb tudásomhoz mértén használjam és továbbadjam. A feladat adott, Kodály pedig ma is előttünk jár és mutatja az utat – nekem is.

Dombóvár, 2018. február 26.